

odpeljejo po kanalih in nad ilovico pušče le pol metra vode, da je prehitro ne osuši solnčna vročina. S pomočjo lesenih dvigal, na katere so pritrjene platnene vreče, spravljajo ilovico iz jam in jo zmečejo v posebne bazene. Tukaj ilovico očistijo raznih trdih primesi, jo zmečajo s slamo in premesijo z nogami. Nato jo zbijajo v razne oblike. — Vzhodna opeka je mnogo večja nego naša.

Še le sedaj jo pustijo na solncu, da se nekako na pol osuši in jo ogladijo z rokami. Pravo sušenje sledi za tem. — Večkrat položijo opeko na strehe pečl, v katerih kurijo, da se pospeši osuševanje.

Nežgano opeko izdelujejo v maju ter juniju, ker ima tedaj solnce največjo moč. Eden delavec napravi na dan po 1500—1800 komadov.

Za malto so rabili nekaj in še danes zmes iz ilovice, apna in gipsa. V Mezopotamiji je bila v navadi malta iz ilovice ter pepela.

Izdelavi nežgane opeke so posvečali v svetopisemskih časih največjo skrb. Posebno so gledali na to, da je bila opeka dobro zgnjetena in posušena, ker sicer je razdejal dež stavbo v kup blata.

Treba pomisliti, da so bila skoro vsa starodavna azijska mesta obzidana z nežgano opeko. Ako je hotel mesto oblegajoči sovražnik prodreti obzidje, je napeljal pod njega vodo, ki ga je izpodjedla v kratkem času, ako ni bil zid iz najboljšega materijala.

Iz zgodovine je znano, da je napeljal spartanski kralj pri obleganju mesta Mantinea v Grčiji reko Ophnis pod obzidje in je na ta način porušil vse utrdbe ter se polastil mesta.

Ista usoda je zadela starodavne in mogočne Ninive. Pri nekem obleganju je zmanjkalo v velikem mestu vode. — Ninivljani so speljali pod obzidjem v mesto reko Tigris. Temelji obzidja so bili iz slabe opeke, voda jih je izpodjedla in sovražnik je osvojil mesto.

V maloazijskem starodavnem mestu Millet je obstojala posebna stavbena policija. Njena naloga je bila, da je nadzirala izdelavo opeke, ki se je morala pred uporabo sušiti na solncu celih pet let.

Še danes se odbije ob zidovju stolpa smirja iz Buchare vsaka krogla. Stolp so pozidali iz opeke tako-le: na golo zemljo brez temeljev so nanosili 60 cm na visoko mokre ilovice. Ilovico so premesili s slamo in pustili to plast, da se je osušila. Na prvo plast je prišla druga, tretja, četrta itd. Na ta način so zgradili stolp, ki je še danes prav dobro ohranjen in priča o trpežnosti azijske nežgane opeke.

*

Uresničene sanje.

Nemec Günther Plüschow je bil letalec v nemški koloniji Tsingtau na Kitajskem. Ko je izbruhnila leta 1914 svetovna vojna, je pobegnil na letalu iz Kitajske na Japonsko in od tamkaj v Severno Ameriko. Na potu iz Amerike v Evropo je padel v roke Angležem. Posrečil se mu je pobeg, dosegel je obal Holandije in vstopil v nemško vojsko

1000 dinarjev dobiš!

Vsak naročnik Slovenskega Gospodarja, ki je plačal za celo leto 1930 naročnino, dobi 1000 dinarjev podpore, ako bi v letu 1930 pogorela hiša, v kateri stanuje. To podporo ne dobi samo lastnik hiše, ako pogori hiša nad njim, ampak tudi najemnik, ofer, majer ali viničar, sploh vsak, ki nad njim pogori hiša, če je plačal celoletno naročnino. Podpora izplača uprava Slovenskega Gospodarja. Pilašajte torej naročnino za celo leto, da boste v slučaju nesreče deležni 1000 Din podpore.

kot pilot. Celo vojno se mu ni nič zgodilo in je nastopil sopeni svetovni mir čil in zdrav.

Po vojni se je sezibal v sanje, da mora na vsak način v nekaj letih postati milijonarski bogataš. Celo njegovo življenje se je osredotočilo v stremenje po bogastvu. A, kako obogateti, ko pa je bil siromak in je znal le voditi letalo.

Pri brskanju po raznih knjigah je doznal da veliki otok ob vznožju Južne Amerike »Feuerland« še ni raziskan. Na otoku so ledeniki preko 2000 m višine, pragozdi s popolnoma južnim rastlinstvom, kivalstvom, rekami, vodopadi itd. Sploh je ta zemlja vsestranski raj naravne krasote, ki pa še rado vednemu svetu ni razkrit, ker je z morske strani skoro nemogoče pristati na otoku radi prestrme obali. Zagrizel se je v načrt: Odpluti preko širnega Oceana na Feuerland, raziskati otok z aeroplana in ustvariti filme, ki bi mu naj vrgli po povratku milijone.

S prosjačenjem ter beračenjem je nabrat toliko denarja, da si je pustil zgraditi 20 m dolg čoln z jadrni in enim manjšim motorjem. Vzel je na krov ladjice še pet tovarišev in enega psa.

Znana nemška tvrdka Braun in Blanchard mu je obljubila, da bo poslala v Magallanes zaliv (med Feuerlandom in Južno Ameriko) letalo z imenom »Srebrni kondor«. Aeroplan bo pripravljen v zabojih in bo že čakal na mornarje. Tvrdka je bila prepričana, da sanjač o milijonih cilja ne bo dosegel, a vendar je držala dano obljubo.

Po nepopisnih težkočah, nevarnostih ter blodnjah je Plüschow preplul na neznatnem čolnu Ocean in se usidral v pristanišču Magallanes zalivu. Tukaj je že čakal nanj »Srebrni kondor«, razdeljen po delih in spravljen v zaboje.

Plüschow čisto sam z enim tovarišem je sestavil letalo in se odpravil na njem nad Feuerlandijo, kjer se mu je posrečilo, da je spravil na filme vse naravne krasote neraziskanega in le po pripovedovanju in slikah iz domišljije znanega otoka.

Ko je končal filmanje cele Feuerlandije, se je ukrcał v zalivu s čolnom ter letalom na parnik in izstopil te dni v Hamburgu na Nemškem.

Po radiju je zvedel nemški narod o uspehih in junaški plovbi svojega rojaka in mu priredil pri izkrcanju kraljevski sprejem.

Razne filmske družbe v Nemčiji in Ameriki se sedaj trgajo za njegove filmske posnetke in mu ponujajo milijonsko nagrado v najboljši denarni vred-

nosti. Plüschowe sanje so se uresničile pred dnevi, iz ubogega — a podjetnega pilota se je vrnil iz Feuerlanda — večkratni milijonar.

*

Nemogoči — a resnični računi.

Dolžina človeka.

Na zemlji prebiva približno ena milijarda in 860 milijonov ljudi, ali okroglo vzeto: 2 milijardi. Ako bi zložili človeštvo po dolgoti enega za drugim krog ravnika, bi lahko ustvarili 40 tisoč km na dolgo 70 pasov. Človek je vzet po dolžini 1.50 m. Zemlja meri krog ravnika 40 tisoč km.

Človeška kri.

Po srednjem človeku se pretaka, tako okroglo vzeto, 4,4 l krvi. Ako bi zložili kri vseh ljudi na svetu v eno kocko, bi bila ena stranica te kocke dolga 200 m. Glede krvi vzemimo drug lažji primer: Človeška kri na zemlji bi šla v kanal, ki bi bil dolg 60 km, 27 m širok in 5 m globok, vendar bi še preostalo 84 tisoč kubičnih metrov krvi.

Človeške besede.

Posebni računarji so si stavili nalogo: izračunati, koliko besed je bilo izgovorjenih na svetu v 20. stoletju. Ako pomislimo, da je veliko oseb, ki samotarijo ter zelo malo govorijo, ako izvzamemo nedoraslo deco, potem se poslužuje govora 1 in pol milijarde ljudi. — Precej gostobesedna oseba izusti na dan 10 tisoč besed.

Za primer se poslužimo dejstva, da je od 1. januarja 1900 preteklo 10.000 dni, ker v noči po večini počiva človeški jezik. Sedaj pa računajmo: $1\frac{1}{2}$ milijarde \times 10.000 \times 10.000 = 150 bilijonov besed. Velikanska številka, ki je bila v prvih povojnih letih na primer v Nemčiji glede denarne valute nekaj vsakdanjega.

Naše čitatelje bo zanimalo, koliko besed je bilo izgovorjenih od Kristusovega rojstva do danes.

Od Zveličarjevega rojstva do nekako 500 let po Kristusu ni bivalo na celem svetu več nego 300 milijonov ljudi.

V starem in srednjem veku so živeli ljudje bolj samotarsko življenje in bili ločeni eden od drugega, ker ni bilo pravih prometnih sredstev. V taistih časih je človeštvo tudi veliko manj govorilo nego danes, ko obiskujemo eden drugega po železnicah, na avtomobilih, v aeroplanih itd.

Za časa francoskega cesarja Napole-

ona I. je štel svet 800 milijonov duš. — Ako upoštevamo ravnokar navedeno, potem vzemo, da je bilo izgovorjenih od Kristusa do danes 3 triljone besed, mogoče 4 triljone, nikakor pa ne več!

Novo knjige.

Dobri pastir: premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa in njegovih svetnikov. Spisal dr. Ciril Potočnik. — Premišljevanja so posebno uspešna molitev, v kateri se človek čisto prosto razgovarja z Bogom. Kdor prav premišljuje, bo gotovo prav molil. — Knjiga stane Din 38, po pošti Din 40 in se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

V Celju v tiskarni Mohorjeve družbe je izšla knjiga »Presveto Srce Jezusovo«, katero je spisal in izdal v drugi izdaji Janez Pristov. Knjiga stane: Za Mohorjeve ude: a) z rdečo obrezo 20 Din, b) z zlato obrezo 30 Din. — Za neude in po knjigarnah: a) z rdečo obrezo 28 Din, b) z zlato obrezo 46 Din.

Gospodarska obvestila.

Kmetje in posestniki! Vsaj do 10. januarja prijavite svoj pristop k domači Kmetijski podružnici kot člani kmetijske družbe. Član lahko postane vsak, ki redi vsaj eno govedo. Članarina je Din 20. Za to malo članarino dobi vsak član družbino glasilo »Kmetovalec«, ki izhaja vsakih 14 dni ter ima polno gospodarskih naukov. — Tudi ima vsak član pravico do ugodnosti družbe glede nakupa kmetijskih potrebščin. Vsak kmet in posestnik naj bo član Kmetijske družbe, ki je zdaj preosnovana in v dobrih rokah! Kmetijska družba morda postati sčasoma Kmetijska zbornica, zakonita zastopnica kmetijskega stanu! To pa bo le, ako bo cel kmetijski stan v njej zbran!

Kjer še nimate Kmetijske podružnice, jo takoj ustanovite! Samo 20 članov je treba pristopiti in odbor izvoliti! Navodilo za ustanovitev imate v zadnjem »Gospodarju!«

Zadružni tečaj. V Mariboru se bo vršil zadružni tečaj v času od 20. do 25. januarja, v Murski Soboti za zadruharje v času od 27. do 31. januarja. Prijave za tečaj se naj pošiljajo **Zadružni Zvezi v Mariboru**, Miklošičeva cesta 2. En dan bo v zadružnem tečaju določen za blagovne zadrage, en dan pa za sestavo računskih zaključkov. Program objavimo v prihodnji številki. —

Novo zadrage. Dne 2. decembra je začela poslovati novo ustanovljena hranilnica in posojilnica v Sv. Vidu pri Ptujju, po novem letu začne poslovati nova hranilnica in posojilnica v Majšperku. Na Murskem polju se vrše priprave za ustanovitev kmetijskih nabavnih in prodajnih zadrug, tudi za mlekarke zadrage vlada zanimanje med ljudstvom.

Ustanovitev finančnega inšpektorata v Mariboru. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa, da je z odlokom ministrstva za finance z dne 20. decembra 1929, št. 114.850 ustanovljen finančni inšpektorat v Mariboru, ki je začel poslovati dne 1. januarja 1930. Ta inšpektorat bo raenkrat reševal vse posle, ki zadevajo neposredne davke bivše mariborske oblasti, izvzemši odmero družbenega davka in kazenske zadeve po členu 142. zakona o neposrednih davkih. Stranke, ki spadajo v področja davčnih uprav v Celju, Dolnji Lendavi, Gornji Radgoni, — Gornjem Gradu, Konjicah, Ljutomeru, Mariboru, Murski Soboti, Ormožu, Prevaljah, Murski Soboti, Ormožu, Prevaljah, Ptujju, Slovenski Bistrici, Slovenjgradcu, Šoštanju in Šmarju pri Jelšah se torej opozarjajo, da naj naslavlajo vse vloge prej navedenega značaja, ki so jih dosedaj naslavljal na finančno direkcijo v Ljubljani, oddelek za neposredne davke, izza 1. januarja 1930. na naslov: »Dravska finančna direkcija,

ja, finančni inšpektorat v Mariboru.«

Mlekarški in sirarski tečaj. Uprava mlekarške šole v Škofji Loki, dravska banovina, obvešča tem potom vse interesente, da se otvori z dnem 1. februarja 1930 na mlekarški šoli v Škofji Loki četrti celoletni mlekarško sirarski tečaj. Vzdrževalnina na zavodu znaša mesečne Din 750; prosilci izven dravske banovine plačajo k temu še 1000 Din šolnina za ves tečaj. Prosilci, ki žele obiskovati tečaj na svoje stroške, naj vložijo takoj prošnje za sprejem pri ravnateljstvu zavoda, oni pa, ki si obtajo podpore, naj vložijo prošnje za podporo pristojnim bankim upravam, odnosno ministertvu za kmetijstvo in vođe. Svojerodno napisanim prošnjam je priložiti: 1. Domovnico, 2. Zadnje šolsko spričevalo, 3. Spričevalo o eventualni praksi, 4. Rojstni list, 5. Nравstveno spričevalo, 6. Dovoljenje staršev, odnosno njih namestnikov za obisk mlekarške šole, 7. Zdravniške spričevalo s povdorkom, da prosilec ne bolega na tuberkulozi ali kateri drugi prenosljivi bolezni, 8. Izjavo za plačevanje vzdrževalnih stroškov z navedbo plačnika, 9. Spričevalo o ubožstvu, potrjeno od pristojne davčne uprave. Prošnje in priloge morajo biti pravilno kolokovane. Podrobnejše podatke o sprejemu na zavod in o učnem načrtu zavoda sprejmeje interesentje pri pristojnih bankih upravah in pri upravi mlekarške šole v Škofji Loki.

Uradni dnevi komisarja za agrarne operacije v Mariboru, ki so se doslej vršili vsaki prvi četrtek v prostorih mariborskega oblastnega odbora, se bodo po odredbi Komisije za agrarne operacije v Ljubljani vršili odselej vsako prvo soboto v mesecu in če je ta dan praznik, prihodnje soboto od 10. do 13. ure v prostorih arskega načelnika Maribor, leví breg. Prvi uradni dan je bil dne 4. januarja 1930.

Zunanja trgovina Jugoslavije aktivna. Po uradnih podatkih, ki so bili pred dnevi objavljeni, je v mesecu novembru l. l. izvoz iz naše države znašal v vrednosti 814 mil. uvoz v državo pa 621 milijonov. Skupno je v prvih 11 mesecih preteklega leta znašal naš uvoz 1.532.000 ton za 6.995.15 milijonov dinarjev napram 1.425.000 tonam za 7.213.2 milijonov dinarjev v 11 mesecih predlanskega leta. Radi dobre letine lanskega leta, ki je omogočila pomnoženi izvoz, je bilanca naše zunanje trgovine aktivna. V 11 mesecih leta 1928 je bila naša trgovinska bilanca pasivna za 1.337,8 milijonov dinarjev, v 11 mesecih leta 1929

Spisal Dr. O. Ilanig:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Njegov sin Ziga je kupil med drugim tudi konjiški grad leta 1592. Po presledku pet let je prišel ta grad zopet v roke Tatenbahov, in sicer dedičev po Žigi — Ivana Krištofa, Volbenka Friderika ter Gotharda; iz zakona Ivana Krištofa z Judito Roš je rodil Gotfrid, ki je imel za soprogo Rozo Suzano pl. Tribnik. Gotfrid je podedoval Konjice s Tribnikom in Podčetrtkom. Po svoji soprogi še je dobil Štatenberg ter Račje. Tudi Hausambaher je bila njegova last.

Iz tega zakona se je narodil Ivan Erazem Tatenbah v Gradcu leta 1631. in je bil poročen z Eleonoro Judito grofico Forgaes, ki je umrla leta 1662. Zapustila je edinega sina Antona, rojenega leta 1657. Z drugo ženo Ano Terezijo grofico Schönau grof Erazem Tatenbah ni imel potomcev.

V različnih slikah, katere nam kaže ta povest, je označeno mišljenje in ravnanje grofa Taten-

baha, kakor je bil in živel in kakor je v skladu z zgodovinsko resnico. Če tudi imajo njegove lastnosti senčnate strani, vendar moramo imeti z njimi sočutje, kajti zavzemal se je za vzvišeno stvar, katero so si postavili jugoslovanski narodnjaki kot svoj cilj. Ljubezen, ki jo je čutil do hrvatske junakinje, je postala njegova poguba; s tem pa je stopil na pozorišče zgodovine slovenskega naroda, ki mu je hvaležno priznal, tisto mesto, ki ga je zavzel.

I.

Spoznavanje v Gradcu.

Spoštljivo kralj glav odkrije,
Z njim vrste vse se odkrijó.
Gregorčič.

Bilo je leta 1660., ko se je pripravljala štajerska dežela, da sprejme dostojno svojega novega vladarja Leopolda I., ki je še le kot sedemnajstleten mladenič zasedel leta 1557 prestol svojih očetov. Določen je bil najprej za duhovniški stan, dobiti bi moral solnograško ali posavsko škofijo.

SVETI

cerkvene vseh veličnosti, navadne, voščene Ia, Ila in IIIa, silkana —
KADILLO po najugodnejših cenah
Kupite v TISKARNI SV. CIRILA V
MARIBORU, KOROŠKA CESTA 5.